

Poznań, dnia 1 kwietnia 2020 roku

KOMUNIKAT

dotyczący tarczy antykryzysowej w zakresie postępowania cywilnego

W związku z uchwaleniem ustawy z dnia 31 marca 2020 roku o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID - 19 i innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw, wchodzącej w skład pakietu ustaw w ramach „tarczy antykryzysowej” poniżej podaje najważniejsze zmiany w zakresie postępowania cywilnego.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż zgodnie z treścią ww. ustawy, w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 **bieg terminów procesowych i sądowych** w:

1. postępowaniach sądowych, w tym sądownoadministracyjnych,
2. postępowaniach egzekucyjnych,
3. postępowaniach karnych,
4. postępowaniach karnych skarbowych,
5. postępowaniach w sprawach o wykroczenia,
6. postępowaniach administracyjnych,
7. postępowaniach i kontrolach prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa,
8. kontrolach celno-skarbowych,
9. postępowaniach w sprawach, o których mowa w art. 15f ust. 9 ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 847 i 1495 oraz z 2020 r. poz. 284),
10. innych postępowaniach prowadzonych na podstawie ustaw

nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na ten okres.

Powyższe, nie znajduje zastosowania do tzw. **spraw pilnych**. Zgodnie z treścią ustawy, za pilne uznaje się m.in.: sprawy dotyczące nieletnich, przemocy w rodzinie czy dotyczące stosowania tymczasowego aresztowania. Wstrzymanie i zawieszenie biegu terminów nie dotyczy także terminów w sprawach wyboru

Spółka komandytowo-akcyjna

Biuro Poznań

ul. Fabryczna 9, 61-524 Poznań
tel.: +48 61 835 23 73
fax: +48 61 835 23 71
kancelaria@sowislo.com.pl

Biuro Warszawa

ul. Chłodna 64/430, 00-872 Warszawa
tel.: +48 22 251 79 75
fax: +48 22 416 23 19
kancelaria.warszawa@sowislo.com.pl

Przedstawicielstwo Berlin

Kurfürstendamm 21, 10719 Berlin
tel.: +49 177 590 77 68, +49 30 213 57 62
fax: +49 30 236 213 28
kanzlei@sowislo.com.de

lub powołania organów, których kadencje są określone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, terminów wyborów do organów jednostek samorządu terytorialnego oraz terminów w sprawach wniosków i pytań prawnych do Trybunału Konstytucyjnego.

Nadto, sąd, organ, tudzież podmiot kontrolujący, w sytuacjach gdy wymaga tego interes publiczny lub ważny interes strony albo kontrolowanego, lub gdy niepodjęcie czynności mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, poważną szkodę dla interesu społecznego albo ze względu na grożącą niepowetowaną szkodę materialną w przypadkach określonych w ustawie, mogą żądać dokonania określonej czynności.

W okresie stanu zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii, **nie przeprowadza się rozpraw ani posiedzeń jawnych**, z wyjątkiem rozpraw i posiedzeń jawnych w sprawach pilnych, oraz **nie wykonuje się tytułów wykonawczych nakazujących opróżnienie lokalu mieszkalnego**.

Jednakże, dokonanie czynności w postępowaniach oraz kontrolach o których mowa powyżej, pomimo braku rozpoczęcia biegu terminu lub też jego zawieszeniu, **uznaje się skuteczne**.

Podkreślenia wymaga również, iż zaprzestanie czynności przez sąd, organ lub podmiot, prowadzące odpowiednio postępowanie lub kontrolę, w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, nie może być podstawą wywodzenia środków prawnych dotyczących bezczynności, przewlekłości lub naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Podsumowując powyższe, Kancelaria, rekomenduje dochowywanie w miarę możliwości terminów procesowych, albowiem po ustaniu epidemii, podejmowanie czynności przez sądy z pewnością skutkować będzie dłuższym niż dotychczas okresem oczekiwania na uzyskanie ich zamierzonego skutku tj. wyznaczenia terminu rozprawy czy wydanie wyroku w sprawie.

(...)

Należy również zwrócić uwagę, że w ustawie zawieszenie biegu terminów ujęto również w treść art. 15 zrz ustawy, zgodnie z którego treścią w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, bieg przewidzianych **przepisami prawa administracyjnego** terminów:

1. od zachowania których jest uzależnione udzielenie ochrony prawnej przed sądem lub organem,
2. do dokonania przez stronę czynności kształtujących jej prawa i obowiązki,
3. przedawnienia,
4. których niezachowanie powoduje wygaśnięcie lub zmianę praw rzeczowych oraz roszczeń i wierzytelności, a także popadnięcie w opóźnienie,

5. zawitych, z niezachowaniem których ustawa wiąże ujemne skutki dla strony,
6. do dokonania przez podmioty lub jednostki organizacyjne podlegające wpisowi do właściwego rejestru czynności, które powodują obowiązek zgłoszenia do tego rejestru, a także terminów na wykonanie przez te podmioty obowiązków wynikających z przepisów o ich ustroju,

nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu na ten okres.

W tym miejscu podkreślić należy, iż w projekcie omawianej ustawy, treść art. 15 zzz wskazywała, że dotyczył biegu terminów przewidzianych przepisami prawa administracyjnego oraz cywilnego. Ostateczna ogłoszona (tj. obowiązująca) wersja regulacji w której wskazano, że dotyczy terminów przewidzianych przepisami prawa administracyjnego budzi istotne wątpliwości albowiem jego dalsza część odnosi się instytucji charakterystycznych dla prawa cywilnego: ogólnego, rzeczowego i zobowiązań.

Aktualnie nie sposób rozstrzygnąć jednoznacznie, jaki był ostateczny zamiar ustawodawcy przy redagowaniu wskazanego przepisu. Z uwagi na to, iż mamy do czynienia z regulacją szczególną (wyjątkową) należy z dużą ostrożnością podejść do możliwości interpretowania tego przepisu rozszerzająco. Stosowanie art. 15 zzz w stosunku do terminów prawa cywilnego, obciążone jest zbyt dużym ryzykiem. Tym samym zasadne jest podejmowanie tych czynności, z zaniechaniem których mogłyby wiązać się negatywne skutki (wygaśnięcie prawa, przedawnienie itp.).

(...)

W dalszej części ustawy wskazano, iż wstrzymanie rozpoczęcia i zawieszenie biegu terminów, o których mowa powyżej (tj. dotyczących prawa administracyjnego) nie dotyczy terminów w rozpoznawanych przez sądy sprawach pilnych. Wstrzymanie rozpoczęcia i zawieszenia biegu terminów, nie dotyczy również terminów w sprawach wyboru lub powołania organów, których kadencje są określone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, terminów wyborów do organów jednostek samorządu terytorialnego oraz terminów w postępowaniach w sprawach wniosków i pytań prawnych wszczętych i nie zakończonych przed Trybunałem Konstytucyjnym.

W dalszej części ustawy wskazano, iż wstrzymanie rozpoczęcia i zawieszenie biegu terminów, o których mowa powyżej (tj. dotyczących prawa administracyjnego) nie dotyczy terminów w rozpoznawanych przez sądy sprawach pilnych. Wstrzymanie rozpoczęcia i zawieszenia biegu terminów, nie dotyczy również terminów w sprawach wyboru lub powołania organów, których kadencje są określone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, terminów wyborów do organów jednostek samorządu terytorialnego oraz terminów w postępowaniach w sprawach wniosków i pytań prawnych wszczętych i nie zakończonych przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Ustawodawca wskazał również, iż wstrzymanie oraz zawieszenia biegu terminów nie dotyczy art. 63² § 5 Ustawy kodeks pracy, zgodnie z którego treścią „(...) w przypadku gdy nie ustanowiono zarządu sukcesyjnego z chwilą śmierci pracodawcy, umowa o pracę wygasa z upływem 30 dni od dnia śmierci pracodawcy, chyba że przed upływem tego terminu osoba, o której mowa w art. 14 ustawy o zarządzie sukcesyjnym, albo zarządca sukcesyjny uzgodni z pracownikiem, na mocy pisemnego porozumienia stron, że stosunek pracy będzie kontynuowany na dotychczasowych zasadach(...)”. W przypadku gdy termin ten upływa w okresie zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, porozumienie, że stosunek pracy będzie kontynuowany na dotychczasowych zasadach może zostać zawarte w terminie 30 dni od dnia zakończenia tego okresu.

Jednakże, pomimo wstrzymania rozpoczęcia oraz zawieszenia biegu terminów, Sąd uprawniony jest do wezwania obowiązanego do dokonania danej czynności, jeżeli jej niepodjęcie mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, poważną szkodę dla interesu społecznego albo ze względu na grożącą niepowetowaną szkodę materialną. W takim przypadku obowiązanym powinien wykonać obowiązek w oznaczonym terminie.

Ponownie podkreślenia wymaga, iż czynności dokonane w celu wykonania uprawnienia lub obowiązku w okresie wstrzymania, rozpoczęcia albo zawieszenia biegu terminów o których mowa powyżej, **są skuteczne.**